

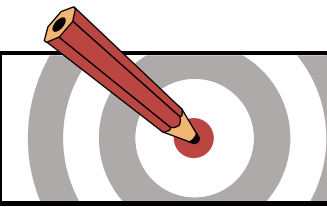
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Keskiviikkona 3. syyskuuta 2014

MAASEUDUN TULEVAISUUS

3

UUTISET

PÄIVÄN PUNKTI

Ruotsi valitsee

Länsinaapurissa on vaalit syyskuun 14. päivänä. Yleensä Suomen ja Ruotsin poliittinen tilanne menee eri rataa, ja niin näyttää käyvän nytkin.

Ruotsia on hallinnut jo kaksi kautta porvarillinen koalitio, jota nimitetään allianssiksi. Allianssissa ovat mukana kokoomus, kansanpuolue, kristillisdemokraatit ja keskusta.

Käytännössä tahdin on määrännyt kokoomus, joka on Ruotsissa hyvin maltillinen puolue. Ero demareihin on lähinnä verotusta koskevilla asioissa. Muutoin kaikki kannattavat kansankotia.

Demarit ovat kahdeksan vuoden jälkeen palaamassa valtaan Ruotsissa, jos mielipidetutkimukset mitään tietävät. Demarien, vasemmistopuolueen ja vihreän ympäristöpuolueen liittouma on saamassa lähes puolet äänistä. Porvariallianssi jäisi siitä kymmenkunta prosenttiyksikköä.

Tähän asti demarit ovat lähes aina istuneet vallassa ollessaan hallituksessa yksin. Vaikka puolueella ei ole ollut enemmistöä, vasemmisto on yleensä tukenut hiljaisesti vähemmistöhallitusta.

Tämä on ollut kätevää molemmille. Hallitus on voinut hallita ja tukipuolue on voinut noukkia propagandapisteitä.

Nyt tilanne saattaa muuttua, jos gallupit toteutuvat. Vasemmistoliitto ja vihreät voivat tulla hallitukseen Ruotsissakin. Se voi merkitä joitakin uusia painotuksia politiikkaan.

Vihreät ovat kovia pelureita Ruotsissakin. Voisi kuvitella, että irtopisteiden keruu suomalaiseen malliin lisäänty.

Nykyinen pääministeri Fredrik Reinfeldt saattaa siis joutua oppositiojohtajaksi. Pääministeriksi tulee punavihreiden voittaessa demarijohtaja Stefan Löfven, joka on entinen Metalliliiton puheenjohtaja.

Ruotsissa luotetaan juroihin ay-johtajiin. Löfveniä ei voisi kuvitella triathlonpyörän selkään eikä pelleilemään tivoliin.

Ruotsin systeemi takaa toisaalta myös sen, että yllätyksiä voi sattua. Yksi kompastus on äänikynnys. Alle neljän prosentin kannatuksella ei ole asiaa eduskuntaan.

Kynnys on lähellä vanhoista puolueista keskustalla ja kristillisillä ja uusista ruotsidemokraateilla ja feministeillä. Jos joku ei pääse kynnynsen yli, paikat jakavat muut.

Vaalien tärkein asia Ruotsissakin on tietenkin talous. Siitä puhumisen luulisi olevan helppoa.

Mikä toimii, sitä ei kannata lähteä korjaamaan.

83 kuntaa haki korotuksia valtion-osuuksiin

Kuntien harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta haki tänä vuonna 83 kuntaa yhteensä 91,9 miljoonan euron arvosta. Asukasta kohden summa oli noin 152 euroa.

Korotukseen on käytettävissä enintään 20 miljoonaa euroa.

Hakijakunnista 69:ssä on alle 10 000 asukasta. Suhteellisesti eniten hakemuksia tuli Kainuusta, jonka kunnista viisi yhdeksästä haki korotusta. Vähiten hakemuksia tuli Kanta-Hämeestä.

Korotusta voidaan myöntää kunnalle, joka tarvitsee lisätukea tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi.

Valtionneuvosto päättää kuntien valtionosuuksien harkinnanvaraisesta korotuksesta liikenne- ja kuntaministeri **Paula Risikon** (kok.) esityksellä. Myönnetyt korotukset maksetaan kunnille tämän vuoden loppuun mennessä.

JUKKA KOIVULA

Sote-uudistus voi törmätä perustuslakiin

Uudella sote-lailla on kiireinen aika-taulu, mutta myös sisältöongelmia.

.....

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskeva uusi laki voi vielä törmätä perustuslakiin.

Lakiluonnoksessa on kaksi ongelmaa. Perustuslain mukaan kunnalle voidaan antaa tehtäviä vain lain nojalla, mutta sote-lakiluonnoksen mukaan

tehtäviä jakaisivat uudet sote-alueet.

Mutka voitaisiin oikaista esimerkiksi nimeämällä sote-laisa palvelujen tuottaja-alueet eli kunnat ja kuntayhtymät. Se taas antaisi palvelut tietyille tuottajille pitemmäksi aikaa.

Periaatteessa palvelujen tuottajiksi pyrkivät kunnat ovat mukana vapaaehtoisesti, joten varsinaisesta tehtävien ”säilyttämisestä” kunnille ei ole kysymys.

Toisaalta jokaisen kunnan pitää lain mukaan kuulua johonkin kuntayhtymään ja päävastuu palveluista säilyi kunnilla.

”**Samaa puuroa kierretään**”

Kuntaliiton mukaan toinen perustuslaillinen ongelma on liittyy kuntien taloudelliseen päätösvaltaan.

”Yksittäisen kunnan mahdollisuudet vaikuttaa sote-alueen kustannuksiin ovat pienet, kun rahoitus toimii automaattisesti asukasluvun mukaan ja alueen pienten kuntien äänimäärät ovat ehkä prosentti tai alle”, Kuntaliiton johtava lakimies **Juha Myllymäki** sanoo.

Sote-alueella on laajat neuvotteluvaltuudet juuri kustannuksiin vaikuttavissa asioissa.

”Jos kustannukset nousevat,

lasku lähtee ja se päättyy peruskuntaan.”

Sote-alueet ovat kuntayhtymiä, jotka keräävät rahaa jäsenkunniltaan asukasluvun, sairastavuuden ja ikärakenteen perusteella.

Kuntien itsehallinto ja rahoitus nähtiin ongelmiksi jo edellisessä sote-rakennelain valmistelussa, kun puhuttiin isäntäkunnista.

”Samaa puuroa kierretään koko ajan.”

Nyt on mielenkiintoista nähdä, viekö hallitus lakiesityksen eduskuntaan, kun aiempia ei ole edes viety”, Myllymäki sanoo.

Aikuisten hammashoito on mainittu esimerkkinä palvelusta, jonka voisi siirtää pois kunnilta ja joka sopii hyvin myös liikkuvaksi palveluksi pyörien päälle. Hammaslääkäri Sisko Sääskilahti (oik.) ja hammashoitaja Kaisu Tölli paikkasivat hammasta Tyrnävän hammashoitolassa tiistaina.

UUTISTAUSTA

Maakunnat joutuvat kovaan paikkaan

Sosiaali- ja terveysuudistus hiertää päättäjiä eduskunnan jakarandatuoleilla, mutta siitä voi ennustaa vaikeaa palaa myös maakuntiin. Sote-alueiden pitää päättää palveluista, kun valtiovalta kiristää samaan aikaan raharuuvia Helsingissä.

Valtion virkamiehet ja sairaanhoitopiirien edustajat purkivat viime viikolla sote-tuntojaan toimittajien taustatilaisuudessa ja vaikuttivat hämmentyneiltä. Päällimmäisin toive on löytää viisaita ihmisiä uusien sote-alueille.

Huolista suurin on kova kiire: lakiluonnos on jo lausuntokierroksella, vaikka monta asiaa on auki, ei vähiten koko hankkeen laillisuus.

Tarkoitus on, että vuodesta 2017 lähtien viisi sote-aluetta eli 50–70 kunnan kuntayhtymää päättää alueensa sosiaali- ja terveyspalveluista. Alue kerää rahat kunniltaan ja päättää, keneltä ja mitä niillä ostetaan, missä synnytetään, leikataan, kuntoutetaan, asutetaan vanhuksia ja vammaisia tai vieroitetaan viinasta.

Kuntien kesken voi odottaa suurta eripuraa, kun tehokkai

Suurin valta on alussa

Päätöksiä tekevät alueen virkamiehet ja neljän vuoden välein valittavat luottamushenkilöt. Ensimmäisillä valituilla on poikkeuksellisen paljon valtaa: he valmistelevat alueensa palveluverkon, jota tuskin muutetaan neljän vuoden välein.

Sote-alueelta vaaditaan jämäkkyyttä, jotta tehtävien ohella myös valta ei karkaa tuottajaportaalte.

Uudistuksen aikataulua kuvataan ”äärimmäisen kireäksi”. Koska hankkeen takana ovat kaikki eduskuntapuolueet, harva uskoo hankkeen kariutumiseen. Ennenminen on kuitenkin nihkeää, koska ennen vaa

Raha ryömi lopussa mukaan Sotessa on paljon auki: mitä tehdään palvelunsa jo ulkoistaneille kunnille? Erilaisille tietojärjestelmille? Rakennuksille? Henkilöstölle, jos palveluja ei tilatakaan kunnalta?

Suurin kysymys on kuitenkin rahoitus, joka jää seuraavan eduskunnan päätettäväksi. Virkamiehet eivät kierrättäisi euroakaan kuntien kautta, vaan antaisivat viidelle sote-alueelle verotusoikeuden. Niihin voisi samalla yhdistää kuusi aluehallintoviranomaista.

Kuntien talous on tiukalla ja valtio aikoo määrätä sote-alueille tiukat talousraamit. Uuden kuntalain mukaan myös kuntayhtymille tulee alijäämän kattamisvelvoite. Kriisimenetelyn mahdollisuutta mietitään. Valtio voisi säädellä menoja vuotuisilla budjetin kasvu- tai leikkausprosentteilla.

Tiukka talouskuri on ainoa keino saada säästöjä, koska palveluiden hankintaketjuista voi tulla pitkiä. Mutta: ”Taloudellinen kieli ryömi lakiesitykseen vasta loppumetreillä ja rahasta tuli yhtäkkiä hyväksytty perustelu”, eräs virkamies kuvasi. Se ei johtunut uudesta ministeristä, vaan talousnäkymistä.

Lakiluonnoksessa puhutaan nyt ”kustannustehokkaasta palvelurakenteesta” ja sallitaan palveluiden keskittäminen jos esimerkiksi ”tarkoituksenmukaisuus” ja ”kustannustehokkuus” sitä edellyttävät. Tällä voi perustella mitä vain.

Palvelut keskittyvät Yhteys sote- ja kuntautdis-

tuksen välillä ei ole kadonnut, ministeriön virkamies sanoo.

”Kasvukeskuksia on yhä vähemmän ja rakennusten sijainti määrää asumisen paikat.”

”Palveluverkoston pitää tiivistyä, koska väestökin keskittyy”, sanoo suurkaupungin palveluvastaava.

Syrjäseudulla ratkaiseviksi nousevatkin pyöriillä liikkuvat ja sähköiset palvelut. ”Kuntapuolen liitoksia syntyy auttamatta”, sanoo kolmas sote-tuntija. Isompi kunta voi puolustaa paremmin alueensa palveluita ja pärjätä sote-alueen tuottamiskisassa.

Peruspalveluministeri **Susanna Huovinen** (sd.) sanoo ymmärtäneensä seuraukset kuntakentällä.

”Minä ainakin olen käsitänyt, mitä ollaan tekemässä. Kuntien tehtävät muuttuvat merkittävällä tavalla, mutta niitä jää”, hän sanoi tiistaina Helsingissä.

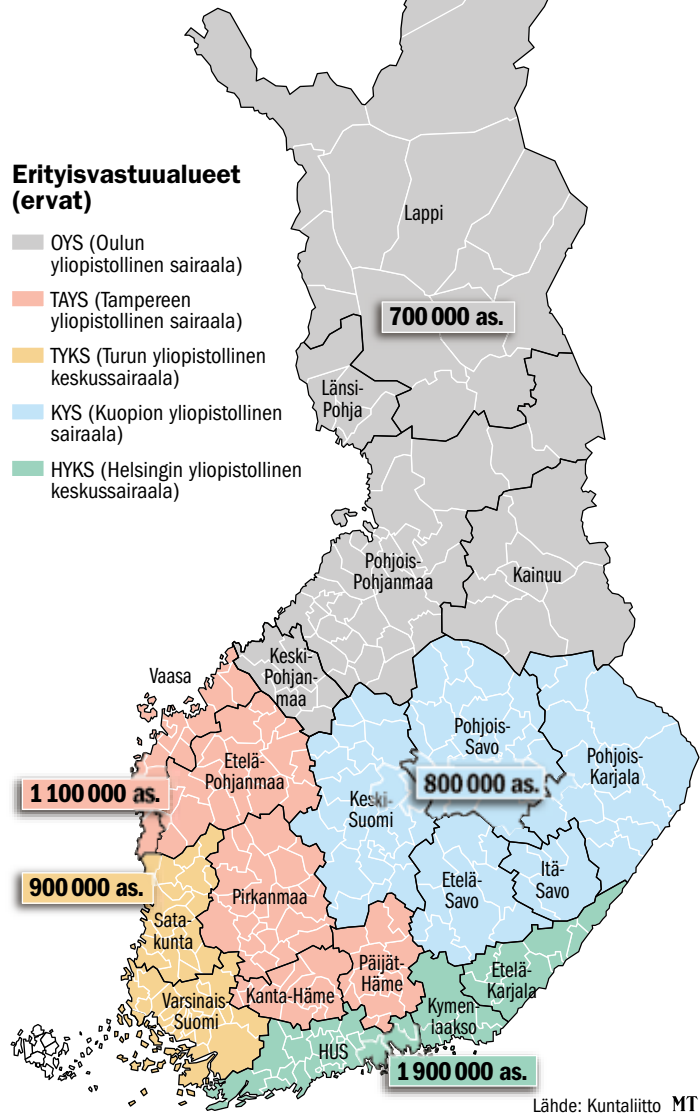
Sotesta on kuitenkin turhaa odottaa säästöjä muutamaa vuoteen. Hankkeen vaikutusarvioitakin vasta laaditaan.

EIJA MANSIKKAMÄKI on MT:n toimittaja

eija.mansikkamaki@mt.fi

Sairaanhoidon erityisvastuualueet ja sairaanhoitopiirit

Sote-alueet ovat hyvin erikokoisia, joten niiden palveluista-kin tullee alueensa näköisiä.

PÄIVÄN KYSYMYYS

Tuulastuskisoissa odotetaan saaliiksi ainakin lahnaa.

Osuuko atrain lahnaan?

Tuulastuksen avoimet EM-kilpailut pidetään Pieksämäen Pieksäjärvellä tulevana perjantaina. Miten mestaruus ratkaistaan, kisajärjestäjä Pentti Vauhkonen?

Kilpailu aika on neljä tuntia, jonka jälkeen kaikkien venekuntien saaliit punnitaan. Kultamitali irtoaa painavimmalla kokonaissaaliilla. Kilpailukaloiksi hyväksytään kaikki kalalajit. Alamat kaloille ovat lakien ja asetusten mukaiset. Jokaisessa veneessä saa olla käytössä yksi atrain.

Kuinka usein kisoja järjestetään?

Meillä Pieksämäellä on pidetty avoimet EM-kisat kuuden vuoden välein, vuonna 2008 ja 2002.

Paljonko osallistujia on tulossa?

Viimeksi oli parikymmentä venekuntaa, osallistujia oli myös Venäjältä ja Virosta. Sieltä odotellaan tuulastajia myös tänä vuonna.

Kuinka suuri saalis tarvitaan mestaruuteen?

Hartolainen venekunta puolustaa mestaruutta tänä vuonna, viimeksi taisivat saada 16 kiloa. Saalis on enimmäkseen lahnaa, ahventa ja särkeä. Viimeksi oli myös muutamia komeita kolmekiloisia haukia.

JUKKA LEHTINEN

POLITIIKASTA LYHYESTI

Eduskunta harkitsee Männistön eroa

Eduskunnan puhemiesneuvosto tekee kansanedustaja **Lasse Männistön** (kok.) eronpyynnöstä päätöksen ensi viikolla. Puhemies **Eero Heinäluoma** (sd.) kertoi, että asia vaatii harkintaa. Hän korosti, että ensin asiaan ottaa kantaa puhemiesneuvosto ja sen jälkeen täysistunto.

Männistö on valittu Helsingin apulaiskaupunginjohtajaksi sosiaali- ja terveysministeri **Laura Rädyn** (kok.) sijaiseksi.

HS: Rätty hyötyi vähän sijoitusyhtiöstä

Sosiaali- ja terveysministeri **Laura Rädyn** (kok.) verohyöty omasta sijoitusyhtiöstä on ollut vähäinen, uutisoi Helsingin Sanomat. Rätty perusti Groundhog Holding -yhtiön vuonna 2006, ja yhtiö oli Terveyden Tuottajat -yhtiössä osakkaana. Terveyden Tuottajat-yhtiön kautta maksettiin Rädyn yhtiölle vuosina 2006–2010 osinkoja 31 000 euroa. Rätty maksoi kuuden vuoden aikana Terveyden Tuottajille yhteensä 7 800 euroa. Lehti kirjoittaa, ettei Rätty ole nostanut osinkoja yhtiöstään.

Katainen: EU:n vahvistettava ulkopolitiikkaa

Talouskomissaari **Jyrki Kataisen** (kok.) mielestä Euroopan unionin pitää vahvistaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaansa. Katainen sanoo Savon Sanomissa toivovansa jäsenmaiden yhteisiä puolustushankintoja ja parempia mahdollisuuksia käyttää EU:n taistelujoukkoja.

Kataisen mukaan ulkopolitiikassa EU:n pitäisi vahvistaa yhteistyötään ja ennaltaehkäistä kriisejä niin, ettei niistä tule humanitäärisiä tai taloudellisia katastrofeja.

OIKAISU

Maitomaa ei jalosta luomua

Maaseudun Tulevaisuuden uutisessa (1.9.) väitettiin virheellisesti, että osuuskunta Maitomaa jalostaisi luomumaitoa. Meijeriosuuskunta ei ole jalostanut luomumaitoa vuoden 2011 jälkeen. Osuuskunta on maksanut tuottajille pelkästään normaalisti raakamaitolitrasta keskimäärin 48 senttiä.

MT